

Perskaitykite kūrinių ir atsakykite į 1–24 klausimus.

Pūgos durys

1. **Krito** karvė... Dingo vyras...

Vakarais troboj per šalta...

Ar kas sudegė, ar mirė –

Visada **jums** laumės **kaltos**.

2. Štai ir man nelaimė teko

Apkalbų tinklan įkliūti –

Bado pirštai, šnabžda, šneka:

„Laumės sukeitė _____.“

3. Aš neslėpsiu – tai nutiko

Kraunant kupetas prieš lietų.

Pievoj kūdikį palikus,

Tekina bandžiau suspėti

4. Lig liūtis užbaigti darbą –

Vis pažvelgdama į viršų...

Į namus grįžau pavargus,

Vaiką tarp žolių užmiršus.

5. Ak, suplukus, ak, apkvaitus

Parlėkiau atgal į pievą,

O žaibai skliautais jau raitės

Jau griausmais grūmojo Dievas...

6. Ir matau – dangau didingas –

Toj pačioj ūksmingoj vietoj

Mano vaikas – nepradingęs,

Tik išpuoštas, papenėtas –

7. Šilko skraistės, perlų šukos,

Žodžiai, siuvinėti auksu:

„Užmirštukas, paliktukas –

Didis ir gražus užaugsi.“

8. Laumių pamatyt nespėjau.

Jos jau slėpėsi pušyne.

Tik link mūsų nešė vėjas

Aidą tolstančios lopšinės...

9. Štai ir viskas – tiek tų burtų.

Betgi spjovė man į veidą,

Tie, kas pavydėjo turto –

Paskalas šlykščias paleido.

10. Žmonės lyg ne iš kvailijų,

Tačiau vos išgirdę gandą,

Iš namų mane išgujo,

Laumių vaiko išsigandę.

1. Nusakykite kūrinių žanrą.

A) literatūrinė pasaka

B) eilėraštis

C) eiliuota pasaka

D) sonetas

E) tinka A ir C atsakymai

2. Būdingas pasakai bruožas yra ... .

A) antgamtinis pasaulis

B) stebukliniai daiktai

C) siužetiškumas

D) neegzistuojančios erdvės

E) visi atsakymai teisingi

3. Šio kūrinių autorius, rašęs ir tekstus roko muzikai, 2022 m. Lietuvos nacionalinės literatūros ir meno premijos laureatas – .... .

A) Donatas Montvydas

B) Edgaras Montvidas

C) Rimvydas Stankevičius

D) Kazys Saja

E) Šarūnas Nakas

4. Žodis **krito** šiame kontekste reiškia ... .

A) nukrito nuo vežimo

B) užkliuvusi nugriuvo

C) nugaišo

D) susirgo

E) tapo nenaudinga, neteko pieno

5. Pirmojo posmelio 4-os eilutės žodis **jums** turi išskirtinę apibendrinamąją reikšmę. Kurio sakinio įvardis turi panašią apibendrinamąją reikšmę?

A) Ar jums teko viską patirti?

B) Paklausk, kas tau sakoma!

C) Še tau – ir pasikalbėjai!

D) Šis kūrinys skirtas jums.

E) Tau teko sunki užduotis.

6. Kas lemia 1-ojo posmelio paskutinio žodžio, drauge ir paskutinės eilutės reikšmę.

A) žodžio kirčio vieta

B) loginis kirtis

C) kirčiuoto skiemens priegaidė

D) žodžio skiemenų skaičius

E) tinkami B ir C atsakymai

7. Laumė – tai ... .

A) netekėjusios merginos vardas

B) dangaus ir žemės deivė, antgamtinė būtybė

C) mitų autorė

D) vyriausioji šokėja

E) ugnies ir medžioklės globėja

8. Žodis **ar** šio kūrinio kontekste yra ... .
A) neiginys
B) išiktukas
C) netikėtumo žodis
D) jungtukas
E) nėra tinkamo atsakymo
9. **Tinklan** – ... linksnis.
A) naudininko
B) kilmininko
C) įnagininko
D) galininko
E) nėra teisingo atsakymo
10. Nurodykite žodžio **įkliūti** tiesioginės nuosakos būsimąjį laiką ir liepiamosios nuosakos vns. II asmenį.
A) įkliūs/įkliūsite
B) įkliūs/įkliūtų
C) įklius/įkliūk
D) įkliūs/įkliūk
E) įklius/tokios formos nėra
11. Parinkite tinkamą žodį 2-ojo posmelio paskutinėje eilutėje.
A) žvakutę
B) žvangantį
C) vaikus
D) žodžius
E) vaikutį
12. **Badyti pirštais** – ... .
A) neatitikimas
B) homonimas
C) palyginimas
D) frazeologizmas
E) simbolis
13. Apibūdinkite 3-iojo posmelio situaciją.
A) privalomos apeigos prieš lietu
B) tradicinė ceremonija
C) sunkus ir skubus darbas
D) pastangos išgelbėti išdžiovintą žolę ar javus
E) tinka C ir D atsakymai
14. Nurodykite žodžio **kupeta** sinonimą.
A) stirta
B) kūgis
C) krūva
D) kupstas
E) tinkami A, B ir C atsakymai
15. Žodis **tekina** siejamas su ... .
A) vedybomis
B) greitu judėjimu
C) laiko tėkme
D) užbrėžtomis linijomis
E) paros laikų kaita
16. 4-ajame posmelyje yra ... .
A) 1 pusdalyvis
B) 3 dalyviai
C) 2 padalyviai
D) 1 dalyvis, 1 pusdalyvis
E) 1 pusdalyvis, 2 dalyviai
17. Apibūdinkite 5-ojo posmelio situaciją.
A) prisiminė pamirštą kūdikį
B) gėrėjosi gamta
C) prasidėjo audra
D) grįžo namo
E) tinkami A ir C atsakymai
18. Parinkite žodžio **apkvaitus** sinonimą.
A) apimus
B) apžlibus
C) apsvaigus
D) apgauta
E) teisingi C ir D atsakymai
19. Kokius vaikus paprastai globoja laumės?
A) gimusius po laiminga žvaigžde
B) turtuolių
C) varguolių ir darbščių žmonių
D) našlaičius
E) tinkami C ir D atsakymai
20. Laumės ... .
A) dovanodavo brangius daiktus
B) dalydavo dosnius pažadus
C) bausdavo gobšuočius
D) sukeldavo audras
E) tinkami visi atsakymai
21. Kiek pažyminių rasite 7-ajame posmelyje?
A) 4
B) 6
C) 5
D) 3
E) 1
22. Paskalų priežastis – ... .
A) darbų skuba
B) audra
C) nuovargis
D) pavydas
E) dangus didingas
23. Žmones išgąsdino ... .

- A) Dievo bausmė
- B) vėjas
- C) perkūnija
- D) gandai
- E) lopšinės aidas

24. Paaiškinkite 9-ojo ir 10-ojo posmelių nosinių raidžių rašybą.

1. kvailijų	a) būt. k. l. dgs. dalyvis, vard. linksn.
2. išgirdę	b) dgs. įvardž. būdv. kilm. linksn.
3. gandrai	c) būt. k. l. dgs. dalyvis, vard. linksn.
4. išsigandę	d) kilm. linksn.
5. burtų	e) gal. linksn.

- A) 1a, 2b, 3c, 4d, 5e
- B) 1e, 2b, 3d, 4c, 5a
- C) 1b, 2a, 3e, 4c, 5d
- D) 1b, 2c, 3e, 4a, 5d
- E) tinkami C ir D atsakymai

25. Parinkite frazeologizmą (-us) apie tuos, kurie kalba gerai nemokėdami kalbos.

- A) kurčias su aklu susitiko
- B) kaip kiaulė su žąsiniu
- C) gaidžio ašaros
- D) pro pirštus žiūri
- E) tinkami A ir B atsakymai

26. Kuriuos žodžius (skliausteliuose) reikia rašyti atskirai?

- A) (Vis gi) nusprendėme grįžti namo.
- B) (Kas gi) ten beldžiasi?
- C) Jie (nė kart) nematė šuns.
- D) (Ne delsdami) turime važiuoti pas dėdę.
- E) Piliakalnis jau (ne toli).

27. Kuris veiksmažodis nereikalauja naudininko linksnio?

- A) užjausti
- B) atsiliepti
- C) atstovauti
- D) įsakinėti
- E) dėkoti

28. Kuriame žodžių junginyje yra rašybos klaida?

- A) apynauję palaidinę
- B) jie nuogaštuoja
- C) bąla laukas
- D) išbalo veidas
- E) atsiranda sukury

29. Kiek skyrybos ženklų reikia parašyti šiame sakinyje?

Mama sakė kad neprisimena kada paskutinį kartą taip smagiai besijuokė todėl visą likusią dienos dalį ji buvo labai žvali linksma pasakojo mums anekdotus.

- A) 2
- B) 4
- C) 5
- D) 6
- E) 3

30. Kurioje eilutėje ne visos veiksmažodžio pagrindinės formos parašytos taisyklingai?

- A) vyti, veja, vijo
- B) lyti, lyja, lyjo
- C) pelyti, pelija, pelijo
- D) nusiųsti, nusiuncia, nusiuntė
- E) griūti, griūva, griuvo

Perskaitykite. Nurodykite pastraipas, kuriose yra 31–40 teiginiuose pateiktos mintys.

Brian Fagan

Didingi griuvėsiai

A. Dar labai neseniai senoji majų civilizacija buvo paslaptinga, mažai suprasta. Manyta, kad jos vadovai buvo taikūs astronomai-žyniai, užsiimantys laiko matavimu ir pranašystėmis. Mūsų žinojimo apie juos lygis buvo maždaug toks, kaip XIX a. egiptologų, nemokėjusių perskaityti užrašų hieroglifais šventyklų sienose.

B. Tačiau triumfinis majų rašto iššifravimas devintame XX a. dešimtmetyje visiškai pakeitė mūsų supratimą apie majus. Majų simboliniai ženklai iš tikrųjų susiję su astronominiais dalykais ir kalendoriais, bet jie pasakoja ir apie svarbius įvykius, didžiųjų valdovų įžengimą į sostą ir mirtis, pateikia sudėtingas valdovų genealogijas, aprašo dinastijų iškilimus ir nuosmukius.

C. Dabar jau žinome, kad senovės majų civilizacija buvo besivaržančių miestų-valstybių mozaika. Tie miestai-valstybės domėjosi genealogija, diplomatinio manevravimu, kariniais žygiais, įvairiais netikėtumais. Tūkstančių paprastų žmonių paskirtis buvo tik tarnauti kilmingiesiems ir palaikyti visą valstybės struktūrą.

D. Majų valdovai kartu buvo ir šamanai, bendravę su galingomis antgamtinėmis jėgomis sudėtingose viešose ceremonijose, kuriose jie savo pavaldiniams pasirodydavo transo būsenoje. Patraukli ideologija ir stiprus, žodžiais neišreikštas socialinis susitarimas kilminguosius ir paprastus žmones siejo su valdovu ir tapo loginiu pagrindu statyti miestus bei ceremonijų centrus.

E. Ne viena archeologų karta laužė galvas, kodėl majų miestai-valstybės taip staigiai žlugo. Jų gyventojai išsibėgiojo po mažus kaimelius arba žuvo. Žinoma, tam įtakos turėjo daug veiksnių, tačiau naujaisi

klimatologiniai tyrimai rodo, kad svarbiausias iš jų – sausras.

31. Majų civilizacijoje egzistavo didelė atskirtis tarp kilmingųjų ir paprastų žmonių.
- A) B) C) D) E)
32. Majų miestų-valstybių civilizacijoje klestėjo veiklų įvairovė.
- A) B) C) D) E)
33. XX a. pabaigoje įvyko perversmas supratimo apie majus srityje.
- A) B) C) D) E)
34. Majų simboliai buvo perprasti.
- A) B) C) D) E)
35. Šamanai vadovavo majų civilizacijai.
- A) B) C) D) E)
36. Negebėjimas perskaityti hieroglifų lėmė majų paslaptinę.
- A) B) C) D) E)
37. Manyta, majų vadai buvo taikūs gyventojai.
- A) B) C) D) E)
38. Tarp miestų vyko įvairiausios varžybos.
- A) B) C) D) E)
39. Klimato sąlygos, manoma, turėjo didelės įtakos majų civilizacijos žlugimui.
- A) B) C) D) E)
40. Sunku paaiškinti, kodėl majai paliko miestus.
- A) B) C) D) E)